

Kedves testvéreim a Krisztusba vetett hit által!

Amint arról már a múlt héten is szóltam: Timóteus vélhetőleg az efézusi gyülekezetben volt alapvetően gyülekezetvezető, amikor Pál apostol ezt az első levelét írta neki. Timóteus egyébként az apostol munkatársaként több más gyülekezetben volt egyfajta gyülekezetlátogató-közvetítő-lelkivezető.

Efészus akkoriban az európaiak által ismert világ 5 legnagyobb városának egyike volt. 200.000 lakosa volt. Kisázsia legvirágzóbb városa volt a Római birodalom provinciájaként. A város neve azt jelenti: kíváncsok. Földrajzi adottságai alapján Efészus valóban az volt. Ázsia piaca, Kelet kapuja, ilyen neveket adtak Efészusnak. Artemisz templomát az antik világ 7 csodája közt említették. 150 m hosszú volt és 70 m széles, 24 ezer ülőhellyel. Az Artemisz kultusz remek megélhetési lehetőség volt a városnak, és ez a vallás sok erkölcstelenséget elbírt. Efészus hírhedt volt a vallási erkölcstelenségéről. Pál apostol 2 évet élt ebben a városban és missziói munkájának komoly gyümölcsei lettek. Az apostol misszióilag sok lehetőséget látott a gyülekezetben. Írt külön levelet az efézusi gyülekezetnek is, de írt levelet Timóteusnak is, amiben a gyülekezet dolgairól ír. Sok érzékeny kérdés volt egyébként a gyülekezetben, mint például a hithű zsidók kérdése, akik természetesen szerették volna a jézusi kegyelem teológiáját minél inkább a törvényvallás medrébe visszaterelni. De ugyanígy probléma volt az istentelen pogány hagyományokkal való szakítás is, ami a város gondolkodásmódját átjárta. Aztán az is az volt, amiről az elmúlt héten prédikáltam, hogy a szabadság eszméjétől megszédült asszonyokat Pál apostol meg kellett, hogy tanítsa, hogy a nemek harca eleve rossz téma, az a szabadság, amire Jézus hívott, nem emberi ellenfél csoportok legyőzése, hanem a saját magunkban levő bűntől való szabadulás.

A mai téma, amit a református bibliaolvasó kalauz kijelölt napi igének, az özvegyekről, özvegyasszonyokról szól. A sorok, gondolatok olyan szépen vannak megfogalmazva, hogy az ember áhítattal, lassan kell, hogy olvassa az igét. Gyengédség, tiszteletadás, tanítás, kérés, figyelmesség, hit, családi erkölcs, szókimondás, gyakorlatiasság, szent étellel élés, gyülekezeti szeretetszolgálat, vágyak-igények komolyanvétele, felszínesség veszélye, irgalmasság, gyülekezeti felelősség, és ehhez hasonló témák itt mind előjönnek pár sorban. De nem egymás hegyén-hátán, hanem valami felemelő isteni rendben.

Mi is csak ilyen szép lassan, isteni sorrendben kell, hogy az ige megértésében ma elmélyedjünk.

Először is látnunk kell, hogy a gyülekezetben létezett özvegyasszonyok által szervezett csoport, bár talán pontosabb elnevezés az, hogy özvegyasszonyoknak szervezett csoport. Az özvegyesség lelkileg is nyomorúság, de az ókorban anyagilag is nehéz helyzetbe hozta az embereket, különösen az asszonyokat. Persze, a rokonság így-úgy igyekezett őket segíteni, de még így sem volt nekik könnyű az élet. Nagyon szép felismerés volt a gyülekezettől, hogy tudják őket segíteni, és az még szebb, hogy ez működött is. Az asszonyok így, hogy már nem a napi betevőért kellett küszködniük, már könnyebben tudták magukat hasznossá tenni. Miben is? Közbenjáró imádságban és lelkigondozásban. Hangsúlyozom: közbenjáró imában, vagyis abban, hogy másokat is Isten elé visznek imáikban, gondolataikban. Már szóltam róla, hogy amikor halálos beteg voltam, akkor meghatározó élmény volt számomra, hogy azt éreztem: Isten előtt nem egyedül állok, hanem mindazok kezét fogva, akik imáiban Isten elé vittek. Az ilyen imának rendkívüli jelentősége van. Édesapám egész életében vadul dolgozott, rendkívüli munkabírással, de amikor nyugdíjas lett, majd özvegy, boldogan vetette bele magát az

Tatabánya-Óvárosi Református Gyülekezet

imádkozásba. Éjjel és nappal. Ettől még ma is végez mind fizikai, mind szellemi munkát, de nem savanyú szőlőként eszi az imádságot, hanem azt mondja: csodálatos, hogy most mennyire ráérek Istennel beszélgetni. Sokakért imádkozik többek közt értem is.

Hogy is volt, hogy is van tehát ez az özvegyasszonyi kérdés a gyülekezetben? Úgy, hogy akkor, amikor gyülekezeti tagok segítségével az özvegyasszonyok nem a kiszolgáltatottság helyzetébe kerültek, akkor onnantól már ők is tudtak másoknak szolgálni. Akik ez által szintén jobban el tudták látni a feladatukat, és akkor általuk meg megint mások szintén jobban, és így tovább. Az élő gyülekezetben éppen úgy, mint azokban a mesékben, ahol akkor teljesül valami, ha először valakinek segíteni kell, aki aztán egy másiknak így tud segíteni, és így tovább, és végül a sokadik segítő a főszereplőnek végre tud segíteni, nos, ugyanígy a gyülekezetben olyan közösség vagyunk, ahol egymás segítése által mindenki abba a helyzetbe kerülhet, ami által Isten szolgálatában hasznos tud lenni. Sokkal hasznosabb, mint ha nem vesszük magunkra mások terhét. A megigazulás tan nem csak azt jelenti, hogy Jézus Krisztus a bűneinktől megszabadítva helyzetbe hoz minket, hanem azt is, hogy a hitünk által a helyünkre kerülünk. Az özvegy például immár nem szájalom tárgya, hanem maga is segítő, példa, erőt adó hittestvér, hitanya, hitmama. Ugye nekünk is eszünkbe jut néhány olyan özvegy gyülekezeti tagunk, akinek nem volt más, nem maradt más, csak Isten, de ezt a nincstelenségüket nem napi önsajnálato szövegelésre, vagy imádságra fordították, hanem arra, hogy csekélyke vagyonukból is a gyülekezetnek adtak, vagy konkrétan gyülekezeti tagoknak. És imádságaikban könyörögtek gyülekezetünkért, amelyik a mai napig bármikor széteshet, ha az imádságok össze nem tartják.

Pál apostol ellentétben napjaink egymást agyondicsérő keresztyén irányzataival, nem ájultozott ezen a gyülekezeti emberségen, hogy az özvegyekre odafigyelnek, hanem úgy írt erről, mint ami természetes. Nem, mint humanista erőfeszítés, hanem a krisztusi hitből következően természetes gyakorlat. Pál azt tanítja: amilyen természetes, hogy az özvegyekre legyen gondja a gyülekezetnek (ami nem tévesztendő össze azzal, hogy a fiatalabb családtagok a felelősek első sorban az idős családtagjaikért), nos, amilyen természetes ez a gyülekezeti gondoskodás az özvegyekről, ugyanilyen természetes kell, hogy legyen az özvegyek részéről a gyülekezi élet segítése.

Persze nem úgy, hogy ez olyan alap, ami miatt ez szót sem érdemel, mert az apostol tiszteletet kér felőlük. De nem azon kezd el érzékenykedni, hogy ez milyen derék dolog, hanem azt hangsúlyozza, hogy az istenfélelemben élt özvegység áldás. Mint ahogyan az istentelenül, haszonlesésre ráállt özvegyek áldatlanok, hiszen gyakorlatilag élő halottá teszik magukat azzal, hogy a haláluk lesz majd végre mások öröme. Az ember élete csodálatos áldássá válhat, de nem a jószívűsége által, hanem az értelmes hite, istenfélelme által. Isten eszközeként élni kiváltság, beteljesedés.

Az apostol mai divatos szóval élve érzékenyíti a gyülekezetet, hogy a hite hogyan legyen egyre hatékonyabb, áldottabb. Kéri, hogy a gyülekezet ne minden gyülekezethez csapódó özvegy sorsán igyekezzen szociális hálával segíteni, hanem első sorban azokén, akik a gyülekezet áldott tagjaiként éltek. Ez az áldottság nem a kifelé való szépnek a mutatását jelenti, hanem a nagyon is gyakorlati jószágot. Ezzel az apostol nem kirekeszti a többi özvegyet, hanem csak azt a csapdát akarja elkerülni, hogy egy gyülekezet mindenkinek meg akarja oldani minden szociális gondját. Ha egy gyülekezet a tiszteletet meg nem szolgáló tagok felé szeretetet és tiszteletet tanúsít, akkor az jel a szeretetről, amire szükség is van, de a hűséges tagok nehéz

helyzetben való kiemelt szociális segítése az, ami a gyülekezetnek elsődleges kötelesség. A diakónia nem attól hatékony, hogy mennyi mindenkit elér, hanem attól, ha kegyelmi erőket szabadít fel.

Az apostol nagyon figyelmesen arról is ír, hogy aki özvegy (és ezzel a gyülekezetben nyilván egyfajta olyan elvárás is kialakul, hogy most már ne jöjjön össze mással), azt a gyülekezet ne könyvelje el azonnal özvegyként. Ezzel az apostol egyébként nem az egyén érdekét védi a közösséggel szemben, amelyik lám-lám rátelepedhet az elvárásokkal, mert ugyanakkor az apostol arról is ír, hogy aki fiatal özvegyként fogadkozik a gyülekezetben özvegyi fogadalommal, de aztán hamar elkezd keresni más férfi kegyét, vagy lusta és pletykafészek, az a gyülekezet részéről jogosan vált ki felháborodást, nem kell sajnálkozni rajta.

Testvéreim! Mennyire szép az, hogy az apostol sem a gyülekezetet, vagyis a közösséget nem részelteti előnybe az egyénnel szemben, amit sajnós a XX. századig általában a világon tettek, de az egyén érdekét sem szentesíti az közösséggel szemben, amit ma annyi lelkes aktivista tesz, köztük keresztyének is, hanem arról ír, hogy mind a kettő jól hathat egymásra, ha odafigyelnek egymásra. A gyülekezet ne dirigáljon az özvegyeknek! De az özvegyek se kezdjenek el egy gyülekezetkihasználó életet élni. Hanem mindenki keresse meg a helyét, méghozzá úgy, hogy abban legyen tekintettel másra, sőt szolgáljon neki! Özvegy vagy? Ne azt erőszakold ki harcokkal, hogy segítsenek, hanem légy szabad most még inkább másokért élni! Egyszerű gyülekezeti tag vagy? Ne azért gyere csak a gyülekezetbe, hogy jól érezd magad, hanem vedd isteni áldásnak, hogy Isten nehézségeket ad a gyülekezetben, amiket, ha jól kezelsz, akkor sokaknak lehetsz áldására!

Egészen jó keresztyén lennék, ha mások nem zavarnák meg az életemet – vallotta be becsületesen egyszer valaki. Fordítsuk meg ezt a logikát! Azzal, ha Isten nekem nehézségeket ad, nyomorúságokat, szegénységet, segítségre szorultságot, ezzel azt segítette elő, hogy az életem áldássá váljon! Ez kegyelem. Amikor megnyílt a pénztárcám, akkor tudtam meg, hogy gazdag vagyok. Amikor évtizedek óta ide járok ebbe a gyülekezetbe, akkor már rá lehet írni a homlokomra, hogy türelmes vagyok. Amikor özvegy lettem, elvette azt, aki talán a legdrágább volt, de most hittársaim, hittestvéreim, hitszüleim, hitgyermekeim lettek. Amikor jól ment a sorom, imádkoztam magamért és némelyekért. Most, hogy alig van valakim, sokkal többekért imádkozom. Amíg nem lettem özvegy, sem az özvegyek, sem a házások annyira nem érdekeltek a gyülekezetben. Most, hogy özvegy vagyok, keresem és találok a többi özvegy közösségét, és meglepő, de más közösségek is kezdenek jobban érdekelni. Amíg nem voltam özvegy, a mindennapok kihívásában igyekeztem élni. Most ebből kibillentve sokkal inkább Isten akaratának kihívásában élek.

Testvéreim! Pál apostol szavaiból érezni, hogy a gyülekezet család. Isten családja. Mint család, rengeteg hasznót ad a tagoknak. És mint család, rengeteg feladatot is ad a tagoknak. S akik a nyomorúságukat hittel úgy tudják tekinteni, hogy az csak egy része az életüknek, de nem az egésze, tehát bajukat nem a Sátán győzelmének tekintik, hanem annak, amin keresztül Isten valami újat, valami többet, valami mást láttatni akar, ami életre hív, szent feladatokra, azok megtapasztalják, hogy ez valóban így is van. Azt is megtapasztalják, hogy ebben nem egyedül vannak, hanem sokan, például a sorstársak közössége, vagy akár a gyülekezet közössége. Ezek nagy dolgok. Mennyivel több és más ez, mint napjaink két fő üzenete az özvegyek felé, ahol az egyik üzenet az, hogy szegények, ti az élet vesztesei vagytok már, a másik üzenet meg ezzel

ellentétben azt mondja: sajtold csak ki gátlástalanul az életből a hasznot, ne viselkedj úgy, mint egy özvegy.

Testvéreim! Pál apostol úgy írt Timóteusnak, mint egy egyszerre határozott, és mégis egyszerre végtelenül gyengéd lelkigondozó. Isten így szólít meg ma minket is. Határozottan, hogy a gyülekezetben a rászoruló kérdése mindannyiunknak mennyire fontos – és nem kell magyaráznom, hogy a rászoruló elsősorban nem is az anyagi rászorultságot jelenti -, és egyszerre végtelen gyengéden, hogy a helyes ösvényen maradás érdekében kezünket fogva vezessen, szinte minden lépéshez konkrét javaslatokat adjon útmutatásul.

Még annyit hadd mondok végül, hogy bár Pál apostol bár a gyülekezet egészének rendjéről tanít igénkben, de a levél első számú címzettje Timóteus, tehát a mindenkori gyülekezetvezető feladata, hogy a gyülekezet szükségére gondja legyen és a lehető leghatékonyabban igazgassa azt. Az ige tehát igencsak szól hozzám is.

Testvéreim! Hallgassunk Isten szavára! Az örök élet igéivel tanít, hogy megigazultan a helyünkön éljünk! Áldott hívőkként. Ámen.